

Έκανα κύκλο στη γειτονιά που μεγάλωσα

του Αναξαγόρα Παφίτη

Έκανα κύκλο τη γειτονιά που μεγάλωσα, ανίκανος να βρω το πατρικό μου σπίτι. Με τίποτα δεν ήθελα να καταλάβει η κόρη μου ότι χάθηκα... Ένωθα εκτός τόπου και χρόνου. Είχα χαθεί...

«Όταν χορεύω, χάνω την αίσθηση του χώρου και του χρόνου.»

Τα πιο πάνω λόγια ανήκουν στην πολυβραβευμένη Σβετλάνα Ζαχάροβα, την ανακηρυγμένη από τα μπαλέτα Μπολσόι ως την κορυφαία χορεύτρια στον κόσμο. «Ζαχάροβα – η απόλυτη μπαλαρίνα»...

Οι καταστάσεις εκτός τόπου και χρόνου πάντα περιγράφονται είτε σαν αποτέλεσμα μέθης ή τρέλας. Το ανήσυχο πνεύμα και η δίψα του ανθρώπου για εξερεύνηση του κόσμου τον ανάγκασε να βρει τρόπους να προσανατολίζεται. Τα σημεία του ορίζοντα, ή ακόμη και τα αστέρια, χρησιμοποιούνταν από την αρχαιότητα για τον προσανατολισμό των ανθρώπων.

Για όσους έκαναν στρατιώτες ή πρόσκοποι, σημεία αναφοράς αποτελούν ο πολικός αστέρας, το ιερό της εκκλησίας, -πάντα είναι κτισμένο στο ανατολικό σημείο- κ.α.

Στον προσανατολισμό συνέβαλαν αργότερα και άλλα μέσα, κυρίως η πυξίδα (από την αρχαία ελληνική λέξη πυξίς – ίδος, που αρχικά σημαίνει ξύλινο κουτί) ή κοινώς μπουσουλας (από την ιταλική λέξη bussola).

Χρησιμοποιείται εδώ και αιώνες και αποτελεί το πιο αξιόπιστο εργαλείο να μην χάνουμε τον μπουσουλα. Στις μέρες μας, με τη βοήθεια των δορυφόρων, έχουμε τη σύγχρονη πυξίδα, το σύστημα GPS.

Με αυτό μπορούμε ανά πάσα στιγμή να γνωρίζουμε πού βρισκόμαστε, προς τα πού κατευθυνόμαστε, σε ποια χώρα είμαστε. Αν μάλιστα το χρησιμοποιείς ενώ οδηγείς, έχεις τον τέλειο συνοδηγό.

Η εξέλιξη λοιπόν της τεχνολογίας και ιδιαίτερα του διαδικτύου έκανε τον κόσμο να φαίνεται μικρογραφία. Ταυτόχρονα, μας άνοιξε τους ορίζοντες και μας απεγκλώβισε από τον μικρόκοσμό μας. Παράλληλα, μας δίνει την ευκαιρία να επικοινωνήσουμε με άτομα, που είχαμε χάσει εδώ και δεκαετίες. Προσωπικό παράδειγμα οι συμμαθητές μου από το δημοτικό, με τους οποίους μίλησα και συναντήθηκα μετά από σχεδόν 45 χρόνια μέσω Facebook. Ακόμα οι νεότεροι μπορούν να γνωρίσουν μέρη που μπορεί να μην τα επισκεφτούν ποτέ.

Με ένα κλικ μπορούν να μάθουν τι συμβαίνει σ' όλες τις μεγαλουπόλεις. Μπορούν ακόμα να ξέρουν πώς είναι το Μπιγκ Μπεν, ο πύργος του Άιφελ, οι ουρανοξύστες της Νέας Υόρκης, όπως και το Σινικό τείχος. Τίποτα δεν τους είναι άγνωστο πα.

Όλα τους είναι τόσο οικεία μέσω του laptop τους. Τίποτα δεν τους ενδουσιάζει, μα και τίποτα δεν τους φοβίζει. Μια μεγάλη γειτονιά έγινε η υφήλιος!

Ολ' αυτά φτιαχτήκαν, για να μην χάνουμε τον μπούσουλα και να μένουμε σε μια σταθερή πορεία χώρου και χρόνου. Μεγαλώνοντας, όλοι οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τα μεγέθη του χώρου και του χρόνου. Πάντα ο άνθρωπος θέλει να ξέρει πού βρίσκεται και τι κάνει ή τουλάχιστον έτσι του μάθανε.

Είχα χαθεί!

Έκανα κύκλο την γειτονιά που μεγάλωσα, ανίκανος να βρω το πατρικό μου σπίτι. Όλα μου ήταν τόσο γνωστά, μα και τόσο άγνωστα. Κανένα σύστημα και καμία πυξίδα δεν θα μπορούσε να με βοηθήσει! Ένοιωθα εκτός τόπου και χρόνου. Με τίποτα δεν ήθελα να καταλάβει η κόρη μου ότι δεν μπορούσα να βρω το σπίτι που μεγάλωσα γιατί ούτε τρελός μα ούτε και μεδυσμένος ήμουν.

Σταμάτησα στο κέντρο της Κυθραίας, στο Σαράιο, στους καφενέδες να ανασυνταχτώ.

Κάθε μέρα έκανα τη διαδρομή αυτή μέχρι το σπίτι μου -πολλές φορές με το ποδήλατο και άλλες τόσες με τα πόδια- μα τώρα μου φαινόταν εντελώς άγνωστη. Έκανα μια τελευταία προσπάθεια να προσανατολιστώ, να βρω τον μπούσουλά μου.

Ξανάκανα τον γύρο της γειτονιάς. Κάπου εδώ πρέπει να 'ναι η Αγία Μαρίνα ξανασκέφτηκα, δίπλα πρέπει να 'ναι το σπίτι μου. Ναι, αυτή την φορά τα κατάφερα!

Βλέπω την εκκλησία της Αγίας Μαρίας, δέλω να σταματήσω να μπω μέσα, τόσες ευχάριστες αναμνήσεις μου προκαλεί, τόσα παιγνίδια κάναμε στο προαύλιό της, μα η επιθυμία μου να δω το σπίτι μου είναι πολύ μεγαλύτερη και αφήνει τις αναμνήσεις σε δεύτερη μοίρα.

Τριάντα χρόνια είναι αυτά.

1974-2003!

Τριάντα χρόνια έχω να το δω!

Στέκω, το χαζεύω...

Ένταση και ποικιλία συναισθημάτων, κανένας μπούσουλας.

Η ερώτηση από την κόρη μου «Έν τούτο, το σπίτι σου, παπά;» με επαναφέρει από το ταξίδι των τόσων χρόνων...

Για τους πιο πολλούς από εμάς, η επίσκεψη στα κατεχόμενα προκάλεσε μια έντονη συναισθηματική φόρτιση. Για μερικούς η επιστροφή και η θέα ιδιαίτερα του σπιτιού που γεννήθηκαν προκάλεσε ψυχολογικό σοκ, με συνέπειες όχι και τις καλύτερες. Δεν δέλω να κάνω τον ειδήμονα στην Ψυχολογία, αλλά το αποτέλεσμα του μετατραυματικού αυτού σοκ είναι η δημιουργία πολλών ομάδων ανθρώπων. Μία απ' αυτές δεν θέλει να επιστρέψει -ούτε καν σαν επισκέπτης- και δεν ξαναπέρασε στα κατεχόμενα, μονολογώντας ότι δεν έπρεπε να πάει ούτε και μια φορά.

Άλλη ομάδα ξαναπήγε -σαν απλός επισκέπτης- είτε για να δείξει στους φίλους ή στα υπόλοιπα μέλη της οικογενείας το μέρος που μεγάλωσε .

Αυτοί μου θυμίζουν τουρίστες μετανάστες τρίτης γενιάς, που περιφερόμενοι

στα χωριά τους μετά από χρόνια απουσίας, μιλώντας σπαστά Ελληνικά φωτογραφίζουν το κάθε τι.

Άλλοι πάλι, οι πιο ρομαντικοί, κάθε λίγο και λιγάκι θέλουν να 'ναι εκεί, να αναπνέουν το αέρα που στερήθηκαν τόσα χρόνια, τον αέρα που η μυρωδιά του τους ξανακάνει παιδιά!

Άλλη μία ομάδα είναι το κράμα των πιο πάνω.

Κοινός παρονομαστής η έντονη αίσθηση του εκτός τόπου και χρόνου. Ναι, όλοι λίγο ή πολύ αισθάνθηκαν το χάσιμο του χώρου και του χρόνου. Καμία πιξίδα και κανένα GPS δεν είναι ικανό να τους προσανατολίσει μετά το πρώτο σοκ της επιστροφής. Μόνο η καρδιά και το μυαλό, αν είναι δυνατά, μπορούν να βοηθήσουν. Να φέρουν μνήμες πολλές φορές επώδυνες για να μπορέσουν – δύσκολο να τα καταφέρουν- να σε βγάλουν από το παλιό τοπίο, που είχες τόσα χρόνια χαράξει στο μυαλό σου και να σε προσγειώσουν στο ΤΩΡΑ. Στο τώρα που όλα είναι τόσο μικρά και τόσο άγνωστα. Βλέπεις οι παιδικές μνήμες τα θέλουν όλα να 'ναι τόσο μεγάλα.

Το σπίτι μας να 'ναι θεόρατο. Η απόσταση του σπιτιού μας μέχρι το σχολείο τεράστια. Η γειτονιά μας, τα δένδρα, όλα να είναι πελώρια. Το μονοπάτι που πήγαινες για το σχολείο λεωφόρος, το αυλάκι του νερού ποτάμι.

Μα ξαφνικά, το ποτάμι των παιδικών αναμνήσεων στερεύει μπροστά στην αλλόκοτη όψη του σήμερα! Χάος συναισθημάτων και αναμνήσεων έρχονται ανεπαίσθητα στο μυαλό μου. Η αίσθηση του περί αντιθέτου με προσγειώνει, το σπίτι μου είναι δίπλα από την εκκλησία και πολύ κοντά στο σχολείο. Η μακρινή απόσταση από το σπίτι μου μέχρι τη γιαγιά πολύ κοντινή. Η γειτονιά μου μια σταλιά και το σπίτι μου κανονικότατο! Το χωράφι που παίζαμε δύο επί δύο!

Τίποτα δεν είναι πλέον κανονικό, όλα άλλαξαν εκείνη τη μέρα.

Τα παιδικά μάτια με τις τόσες αναμνήσεις πάγωσαν.

Πάγωσαν μπροστά στον μικρόκοσμο που αντίκρισαν.

Πάγωσε και ο πόθος μου για επιστροφή!

Όχι, δεν είναι αυτή την επιστροφή που ήθελα και διατηρούσα στο παιδικό μυαλό μου τόσα χρόνια!

Ποδούσα την επιστροφή μου σ' αυτή την τεράστια γειτονιά και τα τεράστια δένδρα με τις αποστάσεις να 'ναι μακρινές και το αυλάκι να 'ναι ποτάμι. Με το αυλάκι να 'ναι γεμάτο νερό και όχι ξερά χόρτα. Τους γιγάντιους καλαμιώνες και τις καταπράσινες πορτοκαλιές.

Αυτή την επιστροφή οραματιζόμουν και αυτή θέλω!

Το επισκέφτηκα αρκετές φορές από τότε. Τώρα γιατί γύρισα και με ποια ομάδα από τις πιο πάνω, ακόμα δεν ξέρω.

Το μόνο που ξέρω είναι ότι περιμένω την επομένη φορά που θα χαδώ σ' αυτό το πελώριο πέπλο του παιδικού μου ονείρου, έστω και αν έχω άσπρα μαλλιά!